

Doorgedreven selectie

Doordat men zeer intensief is gaan selecteren in het brede genetisch materiaal van tarwegras heeft men nu sinds enkele jaren een variëteit ontwikkeld die mogelijk toepasbaar is op gangbare akkerbouwbedrijven. Deze variëteit kreeg de merknaam Kernza. In 2019 was er al 480 ha ingezaaid met Kernza, met wisselend succes. De opbrengst ligt heel wat lager dan die bij gewone graangewassen, maar gezien de opbrengststijging van de laatste jaren zal die kloof stilaan kleiner worden. Volgens een onderzoeker zit Kernza qua korrelgrootte momenteel op het niveau waarop tarwe voor de Tweede Wereldoorlog zat.

Tegelijk moet men ook noteren dat de meeste Kernzapercelen eerder marginale stukken land zijn die dan ook nog eens erg extensief uitgebaat worden. Mits een aangepaste bemesting en plantenbescherming zou de opbrengst waarschijnlijk een heel stuk hoger kunnen zijn dan gemiddeld nu het geval is (25% van de opbrengst van tarwe). Voor de verdere selectie zet men momenteel in op grotere zaden, een betere zaadvastheid, een hogere opkwaliteit (de zaden bevatten minder gluten maar zijn niet glutenvrij) en een lagere planthoogte.

Waarom zaaien we Kernza?

De motivatie om Kernza te zaaien, is erg verschillend. De ene doet het omdat hij graag experimenteert, de andere ziet brood (letterlijk en figuurlijk) in, terwijl het voor een derde een interessant gewas is om enkele moeilijke percelen mee te beplanten. Dit doet de plant het met zijn 3 meter

lange wortels goed op hellingen, droge percelen of percelen met een hoge onkruiddruk. Doordat de plant al vroeg in het voorjaar uitloopt en dichte pollen vormt, kan onkruid het inderdaad moeilijk krijgen. Nochtans zijn er ook boeren die dan weer problemen rapporteren met een toename van onkruid in een tarwegrasperceel. Het is duidelijk dat men best vertrekt van een perceel dat relatief proper is, net zoals voor de uitzaai van gangbare graansoorten.

Teelttechniek

Een van de voordelen van Kernza is dat de teelt kan gebeuren met dezelfde machines als voor de gangbare graanteelt, er zijn dus geen bijkomende investeringen nodig.

In de VS gebeurt de uitzaai eind september, begin oktober. Er zijn niet veel teeltzorg nodig tot de oogst eind juli, begin augustus het jaar nadien. De pikdorser moet wel ingesteld worden voor fijnere zaden dan voor de klassieke graansoorten. Het geoogste graan kan eventueel eerst op zwad gelegd worden en dan later opgeraapt, maar dat is dan wel een extra arbeidsgang. Het stro is bruikbaar zoals het stro van gangbare graansoorten.

De plant wordt hoger dan gewone graansoorten, maar ze is niet uitgesproken legergevoelig. Omdat de plant na de eerste oogst stelselmatig minder opbrengt (zonder bijbemesting) probeert men met de tussenzaai van klavers om de opbrengst op peil te houden. Het helpt ook om na de oogst met een diepwoeler door het perceel te gaan waardoor men een deel van de lange wortelkluif afsnijdt en zo nieuwe

wortelvorming stimuleert. Dit zou bevorderend zijn voor de opbrengst. De afgesneden wortels zullen tegelijk ook humus vormen, wat de bodemkwaliteit ten goede zal komen.

Qua korrelgrootte zit Kernza momenteel op het niveau waarop tarwe voor WO II zat.

Aanpakmogelijkheden

Op dit ogenblik gaat het steeds om kleine toepassingen omdat de totale geproduceerde hoeveelheid Kernza te klein is om er al duidelijke tendensen uit af te leiden.

Een deel van het graan gaat naar lokale bakkers die het 'Kernzabrood' als een specialiteit op de markt brengen. Daarnaast bestaat er nu ook al een Kernzabier en doet men proeven om het te gebruiken in ontbijtgranen of als basis voor pasta.

Een niet onbelangrijk deel komt in de voedersilo's terecht (geheleplantsilage) en dient zo als dierenvoeding. Mogelijkheden zijn er zeker genoeg. Je kan er eigenlijk van uitgaan dat alle toepassingen voor tarwe ook mogelijk zijn voor Kernza.

Het is dus nog steeds een uitgesproken nicheproduct, maar door de vele voordelen neemt de belangstelling wel steeds toe.

Voor wie het bij ons wil proberen zal de uitdaging vooral zijn om aan zaaizaad te geraken. Dat moet waarschijnlijk uit de Verenigde Staten komen en dat is al een hele opgave. ■

In dit dossier kwamen enkele nieuwe ontwikkelingen aan bod die de duurzaamheid van onze landbouw kunnen verbeteren. Alhoewel er nog heel wat onderzoek en verdere selectie nodig is, kunnen permanente teelten interessante perspectieven bieden, zeker op 'moeilijkere' percelen. Het blijft in ieder geval de moeite waard om dit verder op te volgen.

